

Jak se chránit před kyberpodvody

Praktický průvodce pro rozpoznání podvodných telefonátů, e-mailů a zpráv – a co dělat, když se něco stane

STAV	Aktivní
VERZE	1
CELKEM SEKČÍ	6
AUTOR	Strateg-AI Team

STRUKTURA PLÁNU

● Cíle	1
● Analýza	1
● Strategie	1
● Akční kroky	1
● Rizika	1
● Shrnutí	1

Obsah

CÍLE

1. Co chci zvládnout

ANALÝZA

2. Jak poznat podvod

STRATEGIE

3. Jak se bránit – konkrétní kroky

AKČNÍ KROKY

4. Co dělat hned teď – akční plán

RIZIKA

5. Stalo se to – co dělat?

SHRNUTÍ

6. Přehled a klíčové závazky

Cíle

Definované cíle a výstupy plánu.

1

Co chci zvládnout

Hlavní cíl

Nenechat se okrást podvodníky, kteří se vydávají za banku, policii, vnoučata nebo technickou podporu.

Co se naučím

- Poznat, kdy mi volá nebo píše podvodník - Vědět, co mám udělat dřív, než cokoliv zaplatím nebo řeknu - Mít uložená telefonní čísla, na která zavolám v případě podezření - Nastavit si ochranný PIN v bance - Vědět, co dělat, když se mi podvod přece jen povede

Nejčastější typy podvodů v Česku

| Typ podvodu | Jak funguje | |-----|-----| | Vnoučátko | „Babičko, jsem v průšvihů, potřebuji peníze" | | Falešná banka | „Vaše karta byla zneužita, přepošlete peníze na bezpečný účet" | | Falešná policie | „Spolupracujte s námi, váš účet je v ohrožení" | | Technická podpora | „Váš počítač byl napaden, dejte nám přístup" | | Falešné faktury | Faktura za zboží, které jste neobjednali | | Phishing e-mail | Odkaz vypadá jako od banky, ale je podvodný |

Zlaté pravidlo

> **Žádná banka, policie ani vnoučátko vás nikdy nepožádají o zaslání hotovosti nebo přístup k počítači.**

Analýza

Rozbor současného stavu a prostředí.

2 Jak poznat podvod

Varovné signály – dejte pozor, když...

Po telefonu - Volající vás tlačí, abyste se rozhodli ****ihned**** - Říká, že musíte ****zachovat mlčení**** (ani rodině to neříkejte) - Žádá vás o ****výběr hotovosti**** nebo přeposlání peněz - Tvrdí, že váš ****účet je v ohrožení**** a vy musíte jednat hned - Mluví s cizím přízvukem nebo čte z papíru - Číslo na displeji vypadá jako číslo banky (podvodníci ho umí napodobit!)

V e-mailu nebo SMS - Zpráva obsahuje odkaz a žádá vás o ****přihlášení**** - Výzva zní „Ověřte svůj účet do 24 hodin, jinak bude zablokován“ - Odesílatel je např. „info@csob-banka.cz“ (podvodná adresa, ne skutečná banka) - Zpráva přišla SMS a obsahuje odkaz, který jste nečekali - E-mail obsahuje ****přílohu****, kterou jste neočekávali

Při osobním kontaktu - Neznámý člověk vám nabízí „skvělou investici“ nebo „podíl na výhře“ - Někdo tvrdí, že přišel „od banky“ nebo „od pojišťovny“ bez předchozí domluvy - Kurýr přijede vyzvednout hotovost kvůli „vyšetřování“

Test: Je to podvod?

Pokud si nejste jistí, položte si tyto otázky:

1. ****Čekali jste tento hovor nebo zprávu?***** 'Ne? Pozor! 2. ****Tlačí vás někdo na rychlé rozhodnutí?***** 'Ano? Stop! 3. ****Žádají peníze nebo přístup k počítači?***** 'Okamžitě zavěste! 4. ****Říkají, že nesmíte říct rodině?***** 'Stoprocentní podvod!

Strategie

Strategie k dosažení cílů.

3 Jak se bránit – konkrétní kroky

Ochrana 1: Ochranný PIN v bance

Většina českých bank nabízí ****ochranný hovor**** nebo ****PIN proti podvodům****:

- Jdete osobně do banky - Nastavíte si tajné heslo - Pokud vám zavolá „banka“ a toto heslo nepoužije je to podvodník

****Jak to udělat:**** Zajděte do nejbližší pobočky a zeptejte se na „ochranu před telefonními podvody“.

Ochrana 2: Ověřovací telefonát

Kdykoliv máte pochybnosti:

1. Řekněte: „Zavolám vám zpátky.“ 2. ****Zavěste.**** 3. Najděte si telefonní číslo banky nebo policie ****sami**** (na webu, na kartě, na výpisu). 4. Zavolejte na toto číslo a zeptejte se.

Nikdy nezavolujte na číslo, které vám dal volající!

Ochrana 3: Rodina jako pojistka

Domluvte se s rodinou na pravidle:

> „Než dám nebo pošlu jakékoli peníze, vždy nejdřív zavolám [jméno] a poradím se.“

- Uložte si čísla rodiny na přední místo v telefonu - Nebojte se obtěžovat – rodina to ocení

Ochrana 4: Zabezpečení e-mailu a telefonu

-
- **Neotevírejte přílohy** od neznámých odesílatelů - **Neklikejte na odkazy** v SMS nebo e-mailu – raději web napište ručně - Používejte **PIN nebo otisk prstu** pro odemknutí telefonu
 - Pravidelně **aktualizujte telefon a počítač** (aktualizace záplatují bezpečnostní díry)

Ochrana 5: Omezte přístup k penězům

- Nastavte si **denní limit výběru** na kartě (i 5 000 Kč může zachránit situaci) - Mějte na běžném účtu jen tolik peněz, kolik potřebujete – ostatní mějte na spořicíím - Zapněte si **SMS upozornění** na každou platbu
-

Akční kroky

Konkrétní kroky pro realizaci.

4 Co dělat hned teď – akční plán

Tento týden udělejte toto:

Den 1–2: Banka - [] Zajděte do banky a zeptejte se na ochranu před podvody - [] Zkontrolujte svůj denní limit výběru a upravte ho - [] Zapněte SMS upozornění na platby (pokud je nemáte)

Den 3–4: Rodina - [] Zavolejte nebo navštivte nejbližšího rodinného příslušníka - [] Domluvte se na pravidle: „Vždy nejdřív zavolám, než cokoliv zaplatím“ - [] Uložte si jejich číslo jako oblíbené nebo na první místo

Den 5–7: Telefon a počítač - [] Zkontrolujte, zda máte zapnuté automatické aktualizace telefonu - [] Projděte si kontakty – víte, kdo je ve vašem telefonu? - [] Vyzkoušejte: Umíte zavřít podezřelý hovor a zavolat zpět na číslo z internetu?

Nouzová karta (vytiskněte a dejte k telefonu)

`` KDYŽ MI VOLÁ "BANKA" NEBO "POLICIE":

1. Nezapisuji žádná čísla účtů 2. Nevybírám hotovost 3. Neinstaluju nic do počítače 4. Řeknu: "Zavolám zpět" a zavěším 5. Zavolám rodině: _____ nebo bance na číslo ze zadní strany karty ``

Důležitá telefonní čísla

| Kdo | Číslo | |----|-----| | Policie ČR | 158 | | Tísňová linka | 112 | | Vaše banka | (vzadu na kartě) | | Rodina – kontakt | _____ |

Rizika

Identifikovaná rizika a opatření.

5 Stalo se to – co dělat?

Jestliže jste peníze zaslali nebo vyzradili údaje

Jednejte okamžitě – každá minuta se počítá!

****Krok 1: Zavolejte do banky**** - Číslo najdete na zadní straně platební karty - Požádejte o zablokování účtu nebo zrušení platby - Banka může zastavit odchozí platbu, pokud ještě nedošla

****Krok 2: Oznamte to policii**** - Zavolejte 158 nebo zajděte na nejbližší oddělení - Sepište oznámení o trestném činu - Uchovejte si číslo jednání pro případ pojistné události

****Krok 3: Zavolejte rodině**** - Nebojte se říct, co se stalo - Nejednali jste špatně – podvodníci jsou profesionálové - Rodina vám pomůže s dalšími kroky

Pokud jste klikli na podvodný odkaz

- ****Okamžitě změňte heslo**** k internetovému bankovníctví - Zavolejte do banky a informujte ji - Pokud máte antivirový program – spustěte kontrolu - Pokud nemáte – požádejte rodinu o pomoc

Psychologická podpora

Podvod se může stát každému – i vzdělaným lidem, i mladým.

****Nepocitujte stud**** – to je přesně to, na co podvodníci spoléhají.

Pokud se cítíte špatně, zavolejte: - ****Linka důvěry pro seniory:**** 800 157 157 (zdarma) - Rodině nebo přátelům

Prevence do budoucna

- Sdílejte tuto zkušenost s přáteli a sousedy – chráníte je - Pokud zaznamenáte nový typ podvodu, nahlaste ho na **www.policie.cz** - Sledujte varování na webu vaší banky

Shrnutí

Závěrečné shrnutí a harmonogram.

6

Přehled a klíčové závazky

Moje ochranná pravidla (shrnutí)

Vždy udělám - Než cokoliv zaplatím nebo řeknu – zavolám rodině nebo bance - Číslo banky vyhledám sám, nezavolám na číslo od volajícího - Podezřelé e-maily a SMS smažu bez klikání

Nikdy neudělám - Nevyberu hotovost na žádost cizí osoby po telefonu - Nepošlu peníze na „bezpečný účet“ – to neexistuje - Nepustím nikoho k počítači přes internet (vzdálená plocha) - Nesdělím PIN, heslo ani ověřovací kód z SMS

Co jsem si zařídil/a

- Ochranný PIN v bance nastaven - Denní limit výběru nastaven na: _____ Kč - SMS upozornění zapnuto - Nouzová karta vytištěna a u telefonu - S rodinou domluveno ověřovací pravidlo

Moje záchranná čísla

| Kdo | Číslo | |----|-----| | Banka (ze zadní strany karty) | _____ | | Rodina – 1. kontakt | _____ | | Rodina – 2. kontakt | _____ | | Policie | 158 | | Linka pro seniory | 800 157 157 |

Závěrečné slovo

> Podvodníci jsou profesionálové – pracují na tom celý den. Vy nepotřebujete být expert na technologie. Potřebujete jen jedno: **zastavit se a zavolat rodině nebo bance, než cokoliv uděláte.** To stačí.

Tento dokument je vzorový plán z Strateg-AI.com

Strateg-AI

AI facilitované strategické plánování